

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Borsi D. József

Cím: Budai románc

Forrás: Kis Újság

Budapest

1950. XI. 23.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

308

308

Hely

Budapest

Idő

"18/195"

Személy:

Borsi D. József

Helyszám:

pesti vagy budai ember, aki valaha szerelmes volt, megfordult erre felé. Gyönyörű innen a dombtetéről lelátni a hatalmas, lüktető életű nagyvárosra, amely úgy nyúlik el a hatalmas folyam két partján, mint amelyet örökéletre szánt új gazdája, a népl

Budai románc

Az esztendő

ez a könnyelmű tétkozló, réges-régen elpazarolta nyári hevét, vége a nagykalandnak és most össze öregedve, nap-szemével bágyadtan hunyorog a párás táj felett és: Tud'j Isten mire gondol, mert hirtelen elkomorodik, tarka díszeit — a fák sárga meg cinóberszín leveleit — szerteszét dobálja: hideg szél fúj a Lukács-kerten át, s a zörgő-levelésáradat végigrohan a Török-utcán, majd befordul a Rózsadombra vívő keskeny sikátorba, arra felé, ahol valamikor réges-régen a kivégzettek temetője volt, a mai Mecset-utca tájékán lehetett ez s egykorú írások mondják, hogy *Kont*, a kemény vitéz és harminc nemes társa is ebben a temetőben nyugodott.

A leveles-áradat másrésze végignyargal a Mártírok-útfán, s bezúdul arra az üres telekre, amelyen valaha *Latzkovits* huszárkapitány háza állott, s ebben a házból gyakori vendég volt *Martinovich Ignác*, *Hajnóczy*, *Sigray*, *Szentmarjay*, amíg egyszer a császár parancsára mindannyian hóhérekre kerültek.

A falevelek

tovább ropplanak, s némelyike bezúdul az egykori gázgyár telkére, de még azon is túl száll, egészen az új Ganz-gyár udvaráig, ahol és a Marcibányi-téren valaha kis jobbágyfalu volt. A Rózsadombról leszaladó hideg szél elhozta a Hármashatár-

hegy erdőinek hulló levelessét s tovább zúdul a zörgő fürgeteg. Az öreg János-kórházból csupán egy kúria-szerű, oszlopos ház maradt meg, napsütött és szélvédett folyosóján öregemberek melegszenek.

Fordulok a Városmajor sűrűje felé. Ma már hiába keresném benne az ördögárkot, amely Hűvösvölgyből kanyarogva itt tűnt a föld alá, még előbb pedig a Krisztinavároson át a mai Árok-utcán ért el a Döbrentei-téri torkolásig. A Tabán krónikásai megemlékeznek egy felhőszakadásos nyári napról, amikor az Ördögárok komoly árvíz-katasztrófát zúditott erre az eltűnt, öreg városrészre, amelyet pedig nem sokkal előbb tűzvész is pusztított. Ha már, itt vagyunk az egykori Tabán helyén, keressük fel belőle azt, ami még megmaradt — talán a Rudasfürdőt, mert ez inkább „történelmi“, mint tiszta a Rátz-féredő.

A török-idők emlékét

idéző kupolás türdőt Buda muzulmán lakossága a regényes „zöldoszlopos-fürdő“ néven ismerte, amikor azután az utolsó budai basával, Abdi Abdurrahman-nal elmúlt Buda tornyairól a félhold, a város tulajdonába kerülő fürdő felvette a kevésbé regényes „polgári fürdő“ nevet. Az 1810-ik évi hatalmas tűzvész, és az 1838. évi téli árvíz-katasztrófa után, indult igazánból fejlődésnek ez a régi-régi fürdő, s ha nagy károkat okozott is

benne a negyvennégy telén pusztító háború, a hamarosan felépülésre kerülő híd majd újabb lendületet ad fejlődésének, mert ennek a fürdőnek áldott vizeiben a gyógyítás halhatatlan szellemei virrasztanak, s a korszerűsödő, esetleg újraépülő fürdő lesz Buda fürdőinek legfőbbje, erre predesztinálja a Gellérthegy közelsége, amely valósággal tüdeje ennek a városrésznek s a hozzácsatlakozó Tabán-park, valamint az ennek folytatásaként épülő-szépülő Horváth-kert, Vérmező-liget, a világon párlátrikító üdülőhelyé teszik.

Rövid sétámon

ennyi minden jutott eszembe a megtett útvonalon, s most már a budai Dunaparton villamossal teszem meg a visszafelé való utat, a lassan alkonyodó, őszi tájban a Lánchíd kecsesformájú, finom sziluettjével találkozom s amikor a villamos elötünik az alatta elvívó kis alagúthól, akkor már csodálatos ragyogással égnek a híd lámpái, mintha dícsérve az újjáépítők nagy-szerű munkáját, szorgalmát és emlékezve Széchenyi Istvánra, aki nem csupán megálmodta, de valósággá is

tette az „első“ Lánchidat. Ez a tájék egy kicsit az álmoké: a kedves-emlékü nagy írónk, *Krúdy Gyula* szerette nagyon ezt a vidéket és „Vörös postakocsi“ című regényének nem egyszeri színhelye ez a gesztenyefás folyamparti sétány. A finom

izlésre valló új vendéglátóüzem a Fő-utca szögletén, hivogatóan ragyog a késődelutáni homályban, de elfordulunk arrafelé, ahol a Margit-híd szédületes forgalma zúg az esti lámpa világosságában.

A szépségben páratlan

Margit-sziget-őbudai Dunaág fölé most kúszik fel a telehold, s a Hármashatárhegy hatalmas tömbje alatt, szelíd komolysággal húzódik meg a lámpafényes Rózsadomb, a rája felkanyargó Gülbaba-utcán olyan nagy a hallgatás, hogy akaratlanul is eszembe jut; én most a kivégzettek hajdani temetője helyén járok, a krónika szerint nemcsak *Héderváry-Kont* nyugodott itt, de *Hunyady László* is, akit a hitszegő király valahol a Szentgyörgy-téren fejeztetett le, később azután *Szilágyi Mihály* exhumáltatta Hunyadyt, és újra eltemette Gyulafehérváron, hogy ez a sírja meg van-e még, azt nem tudom, de *Hunyady László*nak örökéletű emléket állított nemzeti operánk halhatatlan megteremtője, *Erkel Ferenc*. Az egyik utcai hirdető oszlopon, az állami Operaháznak éppen az a plakátja tűnt szemembe, amelyvel *Hunyady László* előadására hívja ennek a tájéknak lakóit.

Az egykori kiskocsmák

különleges hangulatú tájain járok már. Azt hiszem, minden romantikus hajlandóságú